

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 8 lipca 2013 r.

BN-1-071-353/13/3

DPrC-I 071-54/13
dot. BPS/043-34-1419/13

SECRETARIAT
Biuro Prac Senackich
Wpłynęło 10.07.13
nr 6120 podpis *[Signature]*

Pani
Maria Pańczyk-Pozdziej
Wicemarszałek Senatu

Summe Pecci Hummer!

W odpowiedzi na oświadczenie z dnia 6 czerwca 2013 r. pana senatora Ryszarda Knosali, przekazane przy piśmie Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 czerwca 2013 r., BPS/043-34-1419/13, w sprawie podjęcia prac legislacyjnych polegających na doprecyzowaniu w art. 133 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego poprzez wprowadzenie do tego przepisu dodatkowych przesłanek ograniczających obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny "(...) ocena zgodności przepisów prawa z zasadą określoności regulacji prawnych musi uwzględniać specyfikę poszczególnych gałęzi prawa, charakter adresatów ustanowionych norm prawnych, a także wagę praw jednostki i interesów, których dotyczy dana regulacja. Mniejsza precyzja sformułowań może wynikać z konieczności uwzględnienia różnorodności sytuacji w określonej sferze życia społecznego" (wyrok z 7 listopada 2006 r., sygn. SK 42/05, OTK ZU nr 10/A/2006, poz. 148). Z kolei w innym orzeczeniu Trybunał wyjaśnił, że nawet najdalej idące wymagania określoności nie oznaczają całkowitego wykluczenia możliwości posługiwania się pojęciami niedookreślonymi lub ocennymi. Zarzut nieokreśloności można bowiem postawić tylko wtedy, kiedy stosując podstawowe metody wykładni nie można stwierdzić, jakie jest znaczenie przepisu. Nie można uznać, że każdy przepis, przy interpretacji którego podmiot stosujący prawo (zwłaszcza sąd) jest zmuszony sięgnąć do pozajęzykowych metod wykładni, jest

automatycznie niezgodny z zasadą określoności. Każdy akt prawny (czy konkretny przepis prawny) zawiera bowiem pojęcia o mniejszym lub większym stopniu niedookreśloności. Zapobiega to nadmiernej kazuistyce prawa. Jeżeli przy tym poszczególne metody wykładni, stosowane w trakcie orzekania, dają możliwość jednoznacznej interpretacji danego przepisu, to nie ma podstaw do formułowania wątpliwości na tle poprawności legislacyjnej danego uregulowania (por. *postanowienie TK z dnia 2 lutego 2012 r., SK 14/09, OTK-A 2012/2/17*).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt obowiązku alimentacyjnego, określonego w ustawie z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012r. poz.788 ze zm.), zwanej dalej: „k.r.o.”, należy zauważyć, że wprowadzenie przez ustawodawcę tego obowiązku do systemu prawnego ma służyć przede wszystkim ochronie praw osób uprawnionych do alimentacji, w tym zwłaszcza dzieci. Niedookreśloność pojęcia „usamodzielnienie się dziecka” jest w tym wypadku zamierzona, a zarazem uzasadniona mnogością potencjalnych stanów faktycznych w sprawach o alimenty na rzecz dzieci. Należy przy tym zastrzec, że owa „niedookreśloność” nie jest pełna, gdyż z mocy art. 96 k.r.o. pośrednio można jednak wywieść końcowy termin obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dzieci. Na tej bowiem podstawie rodzice są obowiązani m.in. do należytego przygotowania dziecka do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień. Obowiązkiem rodziców nie jest zatem przygotowanie dziecka do jakiegokolwiek pracy, ale do pracy należytej, adekwatnej do jego uzdolnień. Taki sposób ujęcia obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka zabezpiecza interesy dzieci w indywidualnej sprawie bez potrzeby kazuistycznego ujęcia przedmiotowej materii.

W świetle powyższego należy stwierdzić, iż postulowane w oświadczeniu Pana Senatora doprecyzowanie omawianego pojęcia, przez wskazanie np. kryterium wieku czy wykształcenia, nie wydaje się celowe. Stosowane w trakcie orzekania o obowiązku alimentacyjnym sposoby interpretacji art 133 § 1 k.r.o., uwzględniające w szczególności w ramach wykładni systemowej również inne przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, dają możliwość wydania przez sąd na tle konkretnego stanu faktycznego trafnego rozstrzygnięcia.

Na koniec wskazać należy, że ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220,

poz. 1431), która weszła w życie 13 czerwca 2009 r., w art. 133 k.r.o. dodano po § 2 § 3 w brzmieniu: „rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się”. Oprócz tego z mocy art. 144¹ k.r.o. zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W świetle zatem tych uregulowań, w procesie stosowania prawa również i interes zobowiązanych do alimentów jest należycie zabezpieczony, co dodatkowo uzasadnia tezę o braku potrzeby zmiany przepisów w omawianej materii.

Z wyznaczeniem

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Michał Królikowski

Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU